

14.5.2025

JHL:N LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON PUOLUSTUSSELONTEKO

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston puolustusselonteeseen.

Johdanto

Annetulla selonteolla tarkastellaan puolustuksen toimintaympäristön kehitystä ja arvioidaan puolustuksen kehittämistarpeita keskipitkällä aikavälillä aina vuoden 2030 puolelle yli nykyisen hallituskauden.

Selonteossa määritellään puolustuspoliittiset linjaukset Suomen puolustuskyvyn ylläpidolle ja kehittämiselle osana 8 liittokuntaa sekä Suomen puolustuspoliittiselle ja sotilaalliselle roolille Natossa, EU:ssa ja kansainvälisessä puolustusyhteistyössä sekä Ukrainalle annettavaa sotilaallista tukea.

Edellä mainitut toimintaympäristön muutokset aiheuttavat Puolustushallinnon ja Puolustusvoimien henkilöstölle resurssointiin liittyvän riskin nykyisen puolustuskyvyn ylläpitämiseksi ja sen edelleen kehittämiseksi. Puolustusbudjettia on välttämätöntä pitää vähintään NATO:n yhteisesti määrittämällä tavoite tasolla Suomen strategisten suorituskykyjen maksujen päättyessäkin.

Kokonaisturvallisuudessa koko Suomi takaa turvallisuuden. Suomen olennainen kivijalka turvallisuudessa ja puolustuksessa on kokonaisturvallisuus. Maan koskemattomuuden ja rajojen turvaaminen on tärkeää ja siksi on optimoitava Puolustusvoimien ja Rajaviranomaisten mahdollisuus keskittyä omiin tehtäviinsä. Samalla on turvattava kaikkien turvallisuusviranomaisten taloudelliset resurssit, jotta turvallisuutta voidaan ylläpitää korkeimmalla mahdollisella kyvykkyydellä.

Kuntien ja hyvinvointialueiden resurssit on turvattava, sillä näiden yksiköiden keskeinen tehtävä on pitää yllä valmiutta turvallisuusviranomaisten kanssa. Kuntien tehtävänä on vahvistaa lasten, nuorten ja perheiden resilienssiä varhaiskasvatuksen ja koulujen avulla. Sivistystä ja oikeaa tietoa varjelee myös kirjastot. Hyvinvointialueiden tehtävänä on sosiaalipalveluissa vahvistaa lapsi- ja perhetyötä syrjäytymistä vastaan. Sairaaloiden toimivuus on varmistettava turvallisuutta vahvistaen sekä palvelujen toimivuus rauhan ja kriisin aikoina. Suomella ei ole sotilassairaaloita. Vesi- ja jätehuolto sekä tietojärjestelmät on turvattava ulkoisilta hyökkäyksiltä. Suomalaista julkista omistajuutta on lisättävä kriittisissä toiminnoissa ja palveluissa.

Suomalaisten resilienssiä vahvistetaan sitoutumalla koko Suomi vapaaehtoiseen maanpuolustukseen. Maanpuolustusta ei voi ulkoistaa Puolustusvoimille, vaan se kuuluu kaikille.

Resilienssiä vahvistetaan myös hyvällä laadukkaalla koulutuksella, missä keskeinen asia on vahvistaa mm. media- ja tietokriittisyyttä. Ylen asemaa on vahvistettava luotettavana tiedonvälittäjänä.

Korkeakoulujen asemaa on vahvistettava tutkitun tiedon tuottajina.

Puolustusvoimien normaaliolojen henkilöstö

Puolustusvoimien palkatun henkilöstön henkilöstömäärää vähennettiin vuosina 2012-2015 Puolustusvoimauudistuksessa n. 2300 henkilöllä. Sen negatiiviset heijastevaikutukset näkyvät tälläkin hetkellä Puolustusvoimissa henkilöstön merkittävänä vajeena. Nykyinen rauhanajan palkatun henkilöstön henkilöstömäärä n. 13 000 tehtävää eivät riitä kattamaan Puolustusvoimille määriteltujen lakisääteisten tehtävien, syventyvien puolustusyhteistyön laajenemisen, NATO-jäsenyyteen liittyvien sotilaallisten harjoitusten ja siihen liittyvien suunnittelutehtävien lisääntymistä sekä Ukrainalle annettavan tukitehtävien hoitamiseen.

Henkilöstöllä on merkittävä ja keskeinen rooli pitkäkestoisen sodankäyntikyvyn varmistamiseen ja valmiudellisen ylläpidon kehittämiseen. Liian vähäinen resurssointi voisi heikentää sitä. Puolustusvoimissa työskentelee n. 4 500 henkilöä siviilitehtävissä. He toimivat monipuolisissa ammatti-, asiantuntija- ja esimiestehtävissä Suomessa sekä kansainvälisessä yhteistyössä. Siviilitehtäviä ei saa muuttaa sotilastehtäviksi, koska siviilitehtävillä tuetaan sotilaan työtä.

Tehtäviä on tarjolla mm. informaatioteknologian, logistiikan, tekniikan, viestinnän, terveydenhuollon ja hallinnon parissa.

Siviilitehtäviä Puolustusvoimissa ovat esimerkiksi:

- ICT-asiantuntija
- Henkilöstösuunnittelija
- Palo- ja pelastus; pelastusmestari
- Järjestelmäpäällikkö
- Sähköinsinööri
- Henkilöstöhallinnon asiantuntijat

- Hankkija
- Viestintäasiantuntija
- Kenttäsairaanhoitaja
- Tutkija
- Varastopäälliköt
- Juristit
- Lääkärit
- Osastonhoitajat
- Terveystenhoitajat
- Suunnittelijat
- Teknikot
- Työnjohtajat
- Varastopäälliköt
- Varastomestarit
- Yliasentajat, asentajat
- Vaatetushuolto ja -korjaaminen

Yhtäläiset oikeudet koulutukseen ja uralla kehittymiseen

On tärkeää, että Puolustusvoimissa työskentelee siviilejä eri tasoissa johto-, suunnittelu, asiantuntija- ja työntekijätehtävissä, mikä tukee Puolustusvoimien integrointia ympäröivään yhteiskuntaan. Kilpailu työvoimasta Suomessa on kovaa jo siitäkin syystä, että ikäpolvet pienenevät. Koulutuksella ja uralla kehittymismahdollisuudella lisätään henkilökunnan vetoa ja pitoa.

Siviilit tuottavat sotilaiden päivittäin tarvitsemat hallinnolliset asiantuntijapalvelut, tietotekniset, terveydenhoidolliset, logistiset palvelut sekä räjähdepalvelut niin kotimassa kuin ulkomaillakin. Jokaiselle Puolustusvoimien työntekijälle on määritetty normaaliolojen ja poikkeusolojen tehtävät. Puolustusvoimat tarjoaa laajat työ- ja palvelustehtävät kehittäen tehtävä- ja seuraajasuunnittelua.

Järjestelmät teknistyvät ja uusia järjestelmiä hankitaan lisää. Tekniikan ja muiden erityisalojen tehtäviä tarvitaan satoja henkilöitä lisää. Tekniikan ja erityisalojen osaaminen perustuu siviilioppilaitoksista saatuun koulutukseen ja tutkimukseen sekä työssä hankittuun osaamiseen joko Puolustusvoimissa tai toisen työnantajan palveluksessa.

Henkilöstön yhdenvertaisuus

Puolustusvoimien siviilit on saatava yhtäläiselle Nato-uralle ja Nato-koulutuksiin kuin sotilaatkin pääsevät. Tämän voi perustella sillä, että jo tällä hetkellä siviilihenkilöstöä osallistuu mm. ilmavoimien Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin Islannissa ja viime vuonna Romaniassa, tukien sotilaiden tehtäviä omalla asiantuntijuudella ja ammatitaidollaan.

Nato-koulutus on tärkeää jo siitäkin syystä, että Nato-maiden sotilaallinen materiaali yhdenmukaistuu ja osaaminen on silloin taattava myös suomalaisille siviilitehtäviä tekeville. Kansainvälisten joukkojen tukeminen isäntämaan tukena (HNS) on merkittävästi lisääntynyt. Näihin monikansallisiin harjoituksiin osallistuvat NATO-liittolaisemme ilmoittavat tukitarpeensa. Siviilit osallistuvat kansainvälisten joukkojen harjoitustoimintaan niin suunnittelu-, toimeenpano- kuin perustamisvaiheessakin.

Kaikkien henkilöstöryhmien kielitaidon ylläpitäminen ja osaamisen edelleen kehittäminen nähdään tärkeänä. Kaikki puolustusvoimien henkilöstöryhmät toimivat Nato-ympäristössä ja kansainvälisissä tehtävissä, niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Siksi on tärkeää turvata yhteinen kieli, jotta ammattiosaamista voidaan siirtää eri valtioiden henkilöstöryhmien välillä.

Jotta Puolustusvoimissa työskentelevät siviilit osaisivat hakea oikea-aikaisesti poikkeusolojen tehtäviä tai hakeutua urasuunnitteluun liittyviin opintoihin ja koulutuksiin, esitämme siviileille laadittavan oman koulutusnormin. Henkilöstö ja esimiehet eivät tiedä mihin Puolustusvoimien antamalle sotatieteellisille ja sotilasammattillisille opinnoille sekä täydennyskoulutukseen siviilien pitää osallistua. Normi takaisi henkilöstölle tasarvoisen ja yhdenvertaisen mahdollisuuden edetä urallaan tai opinnoissa, joka osin sitouttaisi siviilejä pysyttämään Puolustusvoimien palveluksessa.

Puolustusvoimien tulee kehittää siviilien tehtävä- ja seuraajasuunnittelua edelleen. Sen rinnalle tulee rakentaa uskottavaa täydennyskoulutusta ja opintopolkuja, jotka ovat helposti henkilöstön löydettävissä. Esimiehetkään eivät aina tiedä mihin Puolustusvoimien tarjoamiin opintoihin ja koulutukseen siviilejä tulisi esittää. Tällä hetkellä tehtävä- ja seuraajasuunnittelu perustuu lähtökohtaisesti henkilön omaan aktiivisuuteen ilmoittautua tehtävään, selkeä urasuunnittelu siviileiltä valitettavasti puuttuu edelleen. Siksi on tärkeää, että sotilaiden johtamassa puolustusvoimain organisaatiossa ymmärretään myös johtaa puolustusvoimien siviilitehtäviä ja niissä kehittymistä.

Puolustusvoimien poikkeusolojen organisaatio

Puolustusvoimien infrastruktuurin rakentamisen ja kehittämisen tarpeet ovat viime vuosina kasvaneet selvästi.

Merkittäviä hankekokonaisuuksia ovat mm. Ilmavoimien F-35-hankkeen edellyttämä rakentaminen, varastoinnin kehittäminen sekä suojatilojen ja kasarmien suunnitelmallinen peruskorjaaminen ja uudisrakentaminen.

Lisäksi Yhdysvaltojen kanssa solmittu DCA-sopimus asettavat uusia vaatimuksia Puolustusvoimien tilatarpeille. Puolustusvoimien varastojen ja logistiikkaan liittyvien toimintatilojen määrää ja tasoa ei pidä unohtaa, kun uutta materiaalia joudutaan varastoimaan liian nopealla aikataululla usein riittämättömiin tiloihin. Lisäksi Puolustushallinnon eri toimintatilojen riittävyys ja niiden muunneltavuus sekä sisäilmahaasteet muuttuvassa toimintaympäristössä, jolloin henkilöstöä joudutaan kohdentamaan liian pieniin tiloihin henkilöstömäärään nähden.

Puolustuspoliittiset perusteet

Kansainvälisiin tehtäviin osallistuminen Suomen alueen ulkopuolella on Puolustusvoimien palkatulle henkilöstölle tarvittaessa velvoittavaa, mikäli se on tarpeen riittävien henkilöstövoimavarojen ja tehtävään tarvittavan osaamisen varmistamiseksi.

Tarvittava kansainvälinen osaaminen tehtävässä ja siihen liittyvää kielitaitoa tulee edelleen kehittää Puolustushallinnossa, myös siviilitehtävissä. Työnantajan antamalla täydennyskoulutuksella varmistetaan koko henkilöstön yhdenvertaisuus päästä koulutuksiin.

Sotilaallinen kriisinhallinta, nopean toiminnan joukot ja muut ulkomaanoperaatiot

Suomi on osallistunut säännöllisesti Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin. Osallistuminen on osa liittokunnan taakanjakoa ja konkreettinen osoitus Suomen sitoutumisesta Naton pelotteeseen ja puolustukseen koko liittokunnan alueella. Se vahvistaa myös turvallisuusympäristön vakautta. Puolustusvoimien koko palkatun henkilöstön osallistumista ja harjaantumista ulkomaanoperaatioihin on tuettava mahdollisuudella osallistua harjoitustoimintaan täysimääräisesti.

Taloudelliset voimavarat

Puolustuskyvyn ylläpitämisessä ja kehittämisessä tulee huomioida pitkällä aikavälillä toimintaympäristön kehitys. Puolustusbudjetin on oltava tasapainossa henkilöstön, hankintojen, sotilaallisen infrastruktuurin ylläpidon ja toiminnan välillä hallituskausien vaihtuessa.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Håkan Ekström
puheenjohtaja

Mari Keturi
toimialajohtaja

Lisätietoja:

Päivi Niemi-Laine, yhteiskuntasuhdejohtaja, paivi.niemi-laine@jhl.fi

Marko Torn, pääluottamusmies, marko.torn@jhl.fi

